

Nieuwsbrief

Pensioenen

De Nederlandsche Bank

maart 2012

Nieuwe aanpak pensioentoezicht

De ervaringen met de kredietcrisis vragen om verbeteringen in het toezicht. Ook voor het toezicht op pensioenfondsen heeft dat consequenties. Belangrijke speerpunten in de toezichtvisie van DNB zijn een meer instellingsoverstijgend perspectief en meer aandacht voor risicofactoren zoals bedrijfsmodellen, strategie en gedrag en cultuur van instellingen. Deze verbeteringen vergen een andere toezichtaanpak. Belangrijk is de introductie van een nieuwe risicoanalyse methodologie die FIRM zal vervangen. En waarin de nieuwe toezichtaanpak tot uitdrukking komt.

DNB zal vaker instrumenten als themaonderzoeken en sectorbrede analyses als regulier toezichtinstrument inzetten, naast instellingsspecifieke onderzoeken die DNB vooral voor de grotere pensioenfondsen blijft uitvoeren. In dit verband is ook bij een aantal fondsen sprake van wijziging van de toezichthouder, of wordt de toezichthouder vervangen door een contactpersoon, omdat het toezicht door meer DNB'ers wordt uitgevoerd. Fondsen zijn hierover per brief geïnformeerd. In de komende periode zal DNB de sector verder informeren over de nieuwe toezichtaanpak.

Toezicht op gedrag en cultuur: Themaonderzoek bestuurlijke effectiviteit bij pensioenfondsen

De kwaliteit en effectiviteit van besluitvorming in pensioenfondsbesturen is cruciaal voor het fonds. Deelnemers moeten erop kunnen vertrouwen dat hun bestuur verstandige en duidelijke besluiten neemt over hun pensioen.

Met het toezicht op gedrag en cultuur wil DNB de (prudentiële) risico's die voortvloeien uit

gedrag en cultuur voortijdig ontdekken en bestrijden. In het themaonderzoek bestuurlijke effectiviteit onderzoekt DNB bij een aantal pensioenfondsen welke bestuursstijl het pensioenfonds hanteert en in welke mate het bestuur die stijl aanpast als de omstandigheden daartoe aanleiding geven. DNB gaat na of de gehanteerde stijl versterkend dan wel belemmerend is voor de effectiviteit van het bestuur. Daarbij staan de onderwerpen 'leiderschap', 'besluitvorming' en 'communicatie' centraal.

DNB zal de resultaten van de onderzoeken gebruiken om de sector een referentiekader te geven om de eigen bestuurlijke effectiviteit te beoordelen, bijvoorbeeld tijdens de zelfevaluatie.

Deze maand beginnen de onderzoeken bij de geselecteerde pensioenfondsen. DNB verwacht in de zomer van dit jaar de resultaten van het onderzoek bekend te kunnen maken.

Dit onderzoek maakt deel uit van een breder onderzoek van DNB naar gedrag en cultuur bij financiële instellingen. DNB voert later dit jaar vergelijkbare onderzoeken uit bij een aantal banken en verzekeringsmaatschappijen.

DNB past correctie toe op rentecurve februari 2012

In januari en februari heeft DNB bekend gemaakt een correctie toe te passen op de rentetermijnstructuur van december 2011 en januari 2012. Vanwege de voortdurende uitzonderlijke marktomstandigheden heeft DNB besloten een correctie toe te passen op de curve van februari 2012 en ook deze te baseren op een driemaandsgemiddelde.

Het gemiddelde wordt berekend over de rentetermijnstructuur van alle handelsdagen in de periode van 1 december 2011 tot en met 29 februari 2012. Deze aanpassing geldt voor zowel verzekeraars als pensioenfondsen.

Ook de keuzemogelijkheid voor verzekeraars tot toepassing van middeling van de ECB-AAA-curve blijft van kracht.

Belangrijke gevolgen voor pensioenfondsen van overgang naar één Europese betaalmarkt (SEPA)

Europa gaat per 1 februari 2014 over naar één Europese betaalmarkt door de invoering van de Single Euro Payments Area (SEPA). Vanaf die datum is het voor eurobetalingen in Europa verplicht om gebruik te maken van het Europese bankrekeningnummer (IBAN: International Bank Account Number), de Europese overschrijving en de Europese incasso. De invoering van SEPA heeft ingrijpende consequenties voor de bedrijfsvoering en het betalingsverkeer van bedrijven en organisaties en dus ook voor pensioenfondsen en pensioenuitvoerders in Nederland. Deze wijzigingen gaan mede door het langere bankrekeningnummer veel verder dan alleen veranderingen in systemen en werkprocessen van het betalingsverkeer. Het is essentieel dat elke organisatie, groot en klein, zich tijdig en goed voorbereid op de overstap naar SEPA. Organisaties die zich onvoldoende voorbereiden op SEPA lopen het risico om vanaf 1 februari 2014 niet meer te kunnen deelnemen aan het betalingsverkeer.

Om een goede en tijdige overstap te maken naar SEPA wordt in Nederland intensief samengewerkt door een groot aantal partijen via het Nationaal Forum SEPA (NFS), onder leiding van DNB. Ook de Pensioenfederatie neemt namens de pensioenfondsen deel aan het NFS. Door deze partijen is inmiddels een [Nationaal SEPA-Migratieplan](#) opgesteld.

Daarnaast is via de [speciale website](#), informatie beschikbaar over SEPA. Op deze website is ook een [toolkit beschikbaar](#) waarmee organisaties zich kunnen voorbereiden op de veranderingen.

DNB zal later dit jaar ook informatiebijeenkomsten over SEPA organiseren, specifiek voor pensioenfondsen en pensioenuitvoeringsorganisaties.

Melding functiewisseling binnen het bestuur

Volgens de Pensioenwet moeten functiewisselingen binnen het bestuur vooraf aan DNB worden voorgelegd. DNB constateert dat dit niet altijd gebeurt. DNB verwacht dat pensioenfondsen een functiewisseling, en met name de functiewisseling van bestuurder naar voorzitter, altijd vooraf aan DNB melden.

Onderbouwing voor toetsing bestuurders

Sinds 2011 toetst DNB beleidsbepalers bij pensioenfondsen op grond van de Beleidsregel deskundigheid 2011. Bij de aanmelding dienen onder meer een bestuursmatrix (deskundigheidsmatrix), een functieprofiel en de motivering waarom de betreffende bestuurder in het functieprofiel past als bijlagen meegestuurd te worden.

De bestuursmatrix geeft per deskundigheidsgebied door middel van scores de mate van deskundigheid per bestuurder weer. Nieuw is dat DNB voortaan een toelichting vraagt waaruit blijkt hoe tot de ingevulde scores is gekomen. De reden hiervoor is dat DNB meer inzicht wil krijgen in de aanwezige collectieve deskundigheid bij een fonds.

Bij de toetsing valt een aantal zaken op. De kwaliteit van de functieprofielen bij een aantal fondsen kan worden verbeterd. Zo vermelden veel functieprofielen niet hoeveel tijd een bestuurslid geacht wordt te besteden aan het besturen van het fonds, terwijl het tijdselement essentieel is bij de beoordeling of iemand in staat is om de functie naar behoren uit te voeren.

Verder valt op dat bij een aantal fondsen de functieprofielen nog erg algemeen zijn. Hierdoor lopen die fondsen het risico dat de voorgedragen bestuurder niet de deskundigheid meebrengt waaraan het bestuur behoefte heeft. DNB verwacht dat pensioenfondsbesturen hun verantwoordelijkheid nemen ten aanzien van het verkrijgen van zo deskundig mogelijke bestuurders, door bij een volgende vacature in het bestuur gebruik te maken van een uitgebreid en op de specifieke situatie van het fonds

toegesneden functieprofiel. Besturen moeten vervolgens gefundeerd aan DNB aangeven waarom zij van mening zijn dat de ter toetsing voorgelegde kandidaat in het opgestelde functieprofiel past.

Nieuwe website DNB voor consumenten, onder andere over pensioen

DNB heeft een [nieuwe website gelanceerd](#) voor consumenten, [jouwgeldvraag.nl](#). Met de website wil DNB de consument op een laagdrempelige manier informeren. De nieuwe website biedt consumenten de mogelijkheid om eenvoudig te zoeken naar relevante informatie. Onderwerpen die voor consumenten interessant zijn, zullen op de website worden uitgelicht, zoals algemene [vragen over pensioen](#).

Nieuwe jaarstaat 'specificatie kosten vermogensbeheer'

Vermogensbeheerkosten, als onderdeel van uitvoeringskosten, zijn het laatste jaar veel besproken. Mede naar aanleiding van het rapport van de AFM over uitvoeringskosten blijkt dat pensioenfondsen deze kosten niet altijd geheel inzichtelijk hebben. [In de brief aan de Tweede Kamer](#) van 14 februari 2012 noemt de Minister vernieuwde rapportagevereisten van DNB met betrekking tot vermogensbeheerkosten.

In dit kader zal DNB over het boekjaar 2012 een nieuwe jaarstaat invoeren waarin een specificatie van de vermogensbeheerkosten naar beleggingscategorieën gevraagd wordt. Hierin moeten alle directe en indirecte kosten meegenomen worden.

DNB is van mening dat pensioenfondsbesturen dit inzicht nodig hebben als onderdeel van een beheerste en integrale bedrijfsvoering. Het pensioenfondsbestuur heeft het nodig om het kostenaspect mee te kunnen nemen bij bijvoorbeeld het nemen van beleggingsbeslissingen en het evalueren van (externe) vermogensbeheerders. Daarnaast moeten de vermogensbeheerkosten volgens de nieuwe 'Regeling Parameters' per beleggingscategorie worden meegenomen.

De precieze invulling van deze jaarstaat zal via de gebruikelijke wijze ter consultatie aan de sector worden voorgelegd. Met de Pensioenfederatie is overleg gevoerd over de definities van vermogensbeheerkosten. DNB is positief over de aanbevelingen die de Pensioenfederatie in dit verband heeft opgesteld. Bij het opstellen van de nieuwe rapportagevereisten is hier expliciet rekening mee gehouden.

Advies EIOPA over herziening Europese Pensioenrichtlijn

Na sluiting van de publieke consultatieronde in januari 2012 heeft de Europese pensioen- en verzekeringstoezichthouder EIOPA op 15 februari 2012 haar advies aan de Europese Commissie over een mogelijke herziening van de Europese Pensioenrichtlijn openbaar gemaakt. EIOPA constateert in haar advies dat het risicomanagement (governance) en de risicotransparantie (communicatie) uit de Solvency II richtlijn bruikbaar zouden zijn voor pensioenfondsen.

De kapitaalseisen uit de verzekeringsrichtlijn zijn niet integraal toepasbaar op pensioenfondsen. EIOPA constateert dat een pensioenfonds meer instrumenten ter beschikking staan om de rechten van deelnemers te beschermen dan een verzekeraar. Zo kunnen pensioenfondsen in veel gevallen terugvallen op hun sponsor en kunnen ze de premies verhogen. Om met al deze instrumenten rekening te kunnen houden, heeft EIOPA een zogenoemde holistische balansbenadering geïntroduceerd in haar advies.

In de periode tot eind september gaat EIOPA een Quantitative Impact Study uitvoeren, waarin wordt getoetst wat de gevolgen kunnen zijn van het advies voor nationale pensioeninstellingen. Hiervoor zullen ook Nederlandse pensioenfondsen worden benaderd, via DNB. De Commissie is van plan eind 2012 een nieuw richtlijnvoorstel te publiceren.

Het EIOPA advies (Engelse versie) is [hier](#) te vinden. Het bijbehorende persbericht met de hoofdpunten uit het advies is [hier](#) te vinden.

Evaluatie herstelplannen

DNB beoordeelt momenteel de evaluaties van de herstelplannen. Uiterlijk in de loop van mei 2012 zal DNB haar oordeel over de ingediende evaluaties schriftelijk aan de fondsen overbrengen.

Op 20 februari heeft [DNB bekend gemaakt](#) dat 103 pensioenfondsen in hun rapportage aan DNB hebben aangegeven te moeten korten op pensioenen. De gewogen gemiddelde korting bedraagt 2,3 procent. Een groot deel van de pensioenfondsen die hebben voorgenomen te gaan korten, heeft zich op vrijwillig basis gemeld bij de Pensioenfederatie. DNB roept de pensioenfondsen die dit nog niet hebben gedaan, op zich alsnog te melden. De namen van de fondsen die zich hebben gemeld zijn te vinden op de [website van de Pensioenfederatie](#).

Links

- [Eindrapport themaonderzoek goed pensioenfondsbestuur 2011](#)
- [Thema's DNB toezicht 2012](#)
- [Wetsvoorstel Wet versterking bestuur pensioenfondsen](#)

Agenda

- 21 maart 2012: presentatie Olaf Sleijpen op Congres Pensioenactualiteiten Euroform
- 30 maart 2012: themadag Platform Deelnemersraden

Nieuwsbrief pensioenen is een uitgave van De Nederlandsche Bank. Pensioenfondsen kunnen bij vragen naar aanleiding van deze nieuwsbrief contact opnemen met hun toezichthouder. Overige vragen kunnen worden gesteld aan de infodesk van DNB, te bereiken via 0800 020 1068

Deze nieuwsbrief is geen vervanging van de reguliere informatievoorziening richting de pensioensector. Aan de inhoud van deze nieuwsbrief kunnen dan ook geen rechten worden ontleend.

U kunt zich abonneren op deze nieuwsbrief. Op het moment dat er een nieuwe nieuwsbrief verschijnt, ontvangt u hierover een emailbericht. [Klik hier om u aan te melden](#).